

EUROPOS KOMISIJOS ATSAKYMAI

Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ PASTABAS SPECIALIOJOJE ATASKAITOJE

Pasaulinis kovos su klimato kaita aljansas (pius)
—
laimėjimams pritrūko užmojo

Turinys

I. KOMISIJOS ATSAKYMAI GLAUSTAI	2
II. KOMISIJOS ATSAKYMAI Į PAGRINDINES EUROPOS AUDITO RŪMŲ PASTABAS	3
1. Bendras PKKKA+ iniciatyvos poveikis.....	3
2. PKKKA+ iniciatyvos geografinė aprėptis.....	4
3. PKKKA+ iniciatyvos matomumas ir informuotumas apie ją	6
III. KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ REKOMENDACIJAS.....	8
1. 1 rekomendacija. Daugiausia dėmesio skirti tiems, kuriuos klimato kaita paveikė labiausiai	8
2. 2 rekomendacija. Į įgytą patirtį atsižvelgti rengiant būsimas pasaulines vystymosi	9
iniciatyvas.....	9

Šiame dokumente pateikiami Europos Komisijos atsakymai į Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pastabas pagal [Finansinio reglamento 259 straipsnį](#), kurie turi būti paskelbti kartu su specialiaja ataskaita.

I. KOMISIJOS ATSAKYMAI GLAUSTAI

Komisija palankiai vertina šią Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą. Pasaulinis kovos su klimato kaita aljansas plius (PKKKA+) yra Europos Sąjungos pavyzdinė iniciatyva, kuria siekiama padėti pažeidžiamiausioms pasaulio šalims kovoti su neigiamu klimato kaitos poveikiu.

2015 m. 21-ojoje Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijoje (UNFCCC COP) priimtas Paryžiaus susitarimas buvo labai svarbus stiprinant PKKKA+ iniciatyvos, kaip priemonės, kuria remiamos šalių partnerių pastangos įgyvendinti susitarimą, vaidmenį.

Kalbant **bendro** PKKKA+ iniciatyvos **poveikio** įrodymą, nors vertinimai parodė, kad atskiri projektai teigiamai prisidėjo prie klimato politikos veiksmų, galutinis jų poveikis paramą gaunančių šalių gebėjimui didinti atsparumą klimato kaitai turėtų būti vertinamas kartu su kitomis ES finansuojamomis ir kitų paramos teikėjų intervencijomis, įskaitant ES valstybių narių intervencijas.

Kalbant apie **geografinę aprėptį**, priėmus Paryžiaus susitarimą PKKKA+ išplėtė savo veiksmų spektrą ir tikslinių šalių tipus, įtraukdama tiek prisitaikymo prie klimato kaitos, tiek klimato kaitos švelninimo veiksmus pažeidžiamose šalyse, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos pereiti prie klimato kaitos poveikiui atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ateities. Vis dėlto reikia nepamiršti, kad PKKKA+ nebuvo vienintelis finansavimo šaltinis, skirtas mažiausiai išsivysčiusioms šalims (MIŠ) ir mažoms besivystančioms salų valstybėms (MBSV), kurios yra labai pažeidžiamos klimato kaitos poveikio. Per PKKKA+ iniciatyvos gyvavimo ciklą buvo įgyvendinamos ir kitos ES finansuojamos ir kitų paramos teikėjų su klimato kaita susijusios intervencinės priemonės. PKKKA+ skiriamos lėšos iš esmės yra ribotos, todėl reikėjo pasirinkti tikslines šalis. Atsižvelgiant į tai, politinis ir institucinis nestabilumas kai kuriose šalyse ir (arba) nepakankamos saugumo sąlygos šioje srityje, taip pat būtinybė kai kuriose šalyse pagerinti per pirmąjį iniciatyvos etapą pasiektus rezultatus turėjo įtakos tam, kad būtų atrinkti būtent tam tikrose konkrečiose šalyse vykdytini projektai.

Kalbant apie iniciatyvos **matomumą ir informuotumą** apie ją, Komisija atkreipia dėmesį į įvairius komunikacijos kanalus, kuriais naudojamosi informuojant apie iniciatyvos veiklą (leidinius, „Capacity for Dev“ įrašus, interneto svetainės, „YouTube“ kanalus, veiklą įvairiuose regioniniuose ir tarptautiniuose forumuose ir pan.). Decentralizuotas iniciatyvos pobūdis reiškia, kad, be kelių iniciatyvų, kurioms vadovavo Komisijos būstinė, kelios kitos iniciatyvos buvo vykdomos vietos lygmeniu, todėl bendra informavimo veikla tikriausiai buvo nepakankamai įvertinta.

Pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą (DFP) ES tarptautinis bendradarbiavimas finansuojamas pagal Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“ (KVTBP „Globali Europa“). Įgyvendinant KVTBP „Globali Europa“ laikomasi geografinio požiūrio, pagal kurį didžioji dalis lėšų paskirstoma per šalių ir regionų paketus (68 mlrd. EUR iš 79,5 mlrd. EUR), o pasaulinėms teminėms iniciatyvoms skiriamas ribotas finansavimas. Kalbant apie kovos su klimato kaita finansavimą, dabartinėje daugiametėje finansinėje programoje padidintas ES klimato politikos veiksmų užmojis: 30 % KVTBP „Globali Europa“ lėšų skirta kovos su klimato kaita veiksams, palyginti su 20 % ankstesnėje DFP. Be to, atsižvelgus į naują Pirmininkės U. von der Leyen 2021 m. pranešime apie Sąjungos padėtį duotą pažadą, šiam tikslui įgyvendinti buvo papildomai skirta dar 4 mlrd. EUR, o tai atitinka bendrą 35 % indėlį į kovą su klimato kaita.

Šiomis aplinkybėmis KVTBP „Globali Europa“ teminio paketo „Visuotiniai uždaviniai“ nepakako, kad 2021–2027 m. būtų galima tęsti PKKKA+ iniciatyvą. Todėl didžioji dauguma klimato politikos programų dabar yra integruotos į nacionalines ir regionines orientacines daugiabetes programas (ODP). Kiekvienas nacionalinis ir regioninis paketas pritaikytas prie šalies ir (arba) regiono poreikių ir ES strateginių prioritetų, be kita ko, susijusių su klimato kaita. Patirtis, įgyta įgyvendinant PKKKA+

geriausios praktikos pavyzdžius, įskaitant PKKKA+ paramos priemonės pritaikymo prie klimato kaitos kapitalizavimo tyrimą, bus naudinga rengiant ir įgyvendinant naujus poveikį darančius veiksmus klimato kaitos srityje. Naujoji nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų (NDC) priemonė pakeis PKKKA+ paramos priemonę ir kartu su kitomis techninės pagalbos priemonėmis, kurios yra žaliojo kurso žinių centro dalis, teiks paramą šalims partnerėms ir ES delegacijoms rengiant ir įgyvendinant ES finansuojamus veiksmus, skirtus poveikio švelninimui, pritaikymui ir nelaimių rizikos mažinimui.

II. KOMISIJOS ATSAKYMAI Į PAGRINDINES EUROPOS AUDITO RŪMŲ PASTABAS

1. Bendras PKKKA+ iniciatyvos poveikis

Pasaulinį kovos su klimato kaita aljansą (PKKKA) 2007 m. įsteigė ES, siekdama užmegzti dialogą su pažeidžiamiausiomis bendruomenėmis apie tai, kaip geriausiai padėti joms prisitaikyti prie besikeičiančio klimato neigiamo poveikio. 2014 m. PKKKA+ siekė reaguoti į naują tarptautinio klimato kaitos valdymo po 2015 m. aplinką. Nuo tada daugiausia dėmesio buvo skiriama dviem ramsčiams: politiniam dialogui ir techninės bei finansinės paramos teikimui siekiant remti nacionalinės pritaikymo prie klimato kaitos ir jos poveikio švelninimo politikos įgyvendinimą. Šia iniciatyva buvo toliau remiamos pažeidžiamos šalys, daugiausia mažiausiai išsivysčiusios šalys (MIŠ) ir mažos besivystančios salų valstybės (MBSV), didinant jų atsparumą klimato kaitos poveikiui, taip pat didinant bendrą klimato kaitos švelninimo teikiamą naudą.¹

Kalbant apie gebėjimą įrodyti, kad dėl PKKKA+ iniciatyvos padidėjo šalių partnerių atsparumas neigiamam klimato kaitos poveikiui², Komisija pabrėžia, kad iš esamos klimato politikos srities literatūros matyti, jog finansinių išteklių, kurių reikia, kad būtų tinkamai patenkinti besivystančių šalių pritaikymo prie klimato kaitos poreikiai, suma yra gerokai didesnė nei šiuo metu išsivysčiusių šalių teikiamo tarptautinio viešojo kovos su klimato kaita finansavimo mastas³. Šiuo požiūriu taip pat atsižvelgiama į tai, kad pritaikymo prie klimato kaitos finansavimas sudaro nedidelę paramos teikėjų kovos su klimato kaita finansavimo portfelio, kuris visų pirma skirtas klimato kaitos švelninimui, dalį. Iš tiesų, išsivysčiusių šalių skiriamo ir sutelkto pritaikymo prie klimato kaitos finansavimo dalis palaipsniui ėmė didėti tik nuo 2017 m.: 2020 m. ji padidėjo nuo 22 % iki 37 % visų skiriamų lėšų⁴. Šio proceso metu pritaikymui prie klimato kaitos ir jos poveikio švelninimui Komisija skiria gana subalansuotą finansavimo sumą. Atsižvelgdama į tai, Komisija norėtų pabrėžti, kad, nors atskiri PKKKA+ projektai teigiamai prisidėjo prie klimato politikos veiksmų, jų galutinį poveikį paramą gaunančių šalių gebėjimui didinti atsparumą klimato kaitos poveikiui reikėtų vertinti kartu su kitomis ES finansuojamomis ir kitų paramos teikėjų taikomomis intervencinėmis priemonėmis. Nors mažai tikėtina, kad vien PKKKA+ projektai būtų galėję lemti su didesniu atsparumu susijusius pokyčius visos šalies mastu, jie galėjo turėti teigiamos įtakos kai kuriems

¹ PKKKA+ papildoma nauda.

² Žr. Audito Rūmų pastabas šiose dalyse: III, 41, 43 ir 44.

³ Verta pažymėti, kad ES bei jos valstybės narės ir EIB yra didžiausi pasaulyje tarptautinio viešojo kovos su klimato kaita finansavimo teikėjai. 2020 m. jie skyrė daugiau kaip 27 mlrd. JAV dolerių, t. y. trečdalį visos 83 mlrd. JAV dolerių sumos, kurią tais metais suteikė valstybės donorės.

⁴ EBPO, 2022. „Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries in 2016–2020“ (EBPO ataskaita „2016–2020 m. išsivysčiusių šalių skirtas ir sutelktas kovos su klimato kaita finansavimas“). Prieiga per internetą *Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries in 2016–2020: Insights from Disaggregated Analysis* | en | OECD.

pažeidžiamumo rodikliams, iš kurių sudarytas daugiamatis ND-GAIN indeksas (pvz., reguliavimo kokybės rodikliui). Be to, galimo šalies padėties ND-GAIN reitingo blogėjimo priežastys gali būti įvairios ir sietinos su aplinkos, politiniais ir socialiniais bei ekonominiais veiksniais, kurių negalima kontroliuoti jokiais PKKKA+ veiksmais.

Šalies gebėjimas reaguoti į neigiamą klimato kaitos poveikį taip pat priklauso nuo jos gebėjimo parengti, įgyvendinti ir įvertinti tinkamus veiksmus. Siekiant sėkmingai parengti ir įgyvendinti nacionalinius, subnacionalinius ir sektorinius prisitaikymo prie klimato kaitos planus, labai svarbu, kad prisitaikymas prie klimato kaitos būtų įtrauktas į vyriausybės politiką. Be to, tai gali padėti stiprinti bendrą šalies gebėjimą prisitaikyti ir kartu suteikti galimybių priimti klimato kaitos poveikiui atsparesnius investicinius sprendimus. PKKKA+ iniciatyva iš esmės padėjo išplėsti šalių partnerių gebėjimus nustatyti poveikį, suprasti pažeidžiamumą ir taip parengti nacionalines, subnacionalines ir sektorines prisitaikymo prie klimato kaitos strategijas, kurios savo ruožtu galėjo būti perkeltos į nacionalinius ir subnacionalinius prisitaikymo prie klimato kaitos planus. Padėdama šalims rengti politiką ir veiksmus, skirtus didinti jų atsparumui klimato kaitos poveikiui nacionaliniu ir vietos lygmenimis, ir tiesiogiai skatindama aktyvesnį pasaulinį dalyvavimą ir mainus, PKKKA+ padėjo sukurti pagrindą klimato politikos veiksams (įskaitant, pavyzdžiui, pirmąsias nacionalines kovos su klimato kaita strategijas ir pirmosios kartos nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus) daugelyje MIŠ ir MBSV, kurių atitinkami išteklių yra riboti. Atskirų projektų vertinimuose pripažįstamas ir teigiamai vertinamas šis PKKKA+ vaidmuo, tačiau bendras tokios paramos poveikis negali būti išsamiai įvertintas.

Galiausiai dar vienas aspektas, į kurį reikia atsižvelgti, yra tai, kad daugelyje šalių trūko tinkamų mechanizmų savo prisitaikymo prie klimato kaitos tikslams įvertinti. Kaip nurodyta UNEP 2022 m. ataskaitoje dėl atotrūkio prisitaikymo prie klimato kaitos srityje⁵ (p. 12), tokie mechanizmai padeda ilgai imtis vis veiksmingesnių prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmų. Į šį aspektą reikėtų atsižvelgti vertinant PKKKA+ pajėgumą didinti šalių atsparumą klimato kaitos poveikiui, nes vystymosi programos taip pat grindžiamos nacionaliniais stebėsenos ir ataskaitų teikimo mechanizmais.

Audito Rūmų manymu, nuolatinis dėmesys gebėjimų stiprinimui abiejų programos etapų metu yra susijęs su parengtų darbuotojų išėjimu iš darbo, todėl savo ruožtu sumažėjo išteklių, skirti sėkmingų konkrečių veiksmų mastui sistemingai didinti⁶. Šiuo atžvilgiu Komisija norėtų pridurti, kad gebėjimų stiprinimas tebėra labai svarbus, nes tai yra viena iš trijų Paryžiaus susitarime numatytų paramos besivystančioms šalims formų (finansavimas, gebėjimų stiprinimas ir technologijų perdavimas). Dėl didelės darbuotojų kaitos – proceso, kuris nepriklauso nuo PKKKA+ projektų, – reikėjo imtis taisomųjų veiksmų, pavyzdžiui, toliau stiprinti gebėjimus, kad paramą gaunančios šalies kompetencijos lygis išliktų pakankamai aukštas, kad būtų galima toliau įgyvendinti klimato politikos veiksmus. Be to, kadangi šalių partnerių vyriausybės nuolat dalyvavo rengiant projektus, jos turėjo galimybę į projektus įtraukti savo poreikius. Todėl Komisija mano, kad gebėjimų stiprinimo įtraukimas į projektų rengimą atitinka partnerių poreikius.

2. PKKKA+ iniciatyvos geografinė aprėptis

Komisija mano, kad antrajame etape (2014–2020 m.) iniciatyvos tikslas buvo diversifikuotas⁷. PKKKA+ platesnis geografinis mastas buvo pagrįstas tarptautinės klimato politikos aplinkos pokyčiais. Tarptautinės klimato politikos pažanga lėmė, kad Komisija taip pat turėjo galimybę perorientuoti paramos pagal PKKKA+ teikimo būdą.

⁵ <https://www.unep.org/resources/adaptation-gap-report-2022>

⁶ Žr. Audito Rūmų pastabas šiose dalyse: V, 21, 22, 23 ir 70.

⁷ Žr. Audito Rūmų pastabas šiose dalyse: V, 46–49, 71.

Pirma, 2015 m. priėmus Paryžiaus susitarimą dėl klimato kaitos, kaip plataus užmojo daugiašalį susitarimą, kurį ES ir šalys partnerės įsipareigojo įgyvendinti, PKKKA+ iniciatyva palaipsniui išplėtė savo veiksmų spektrą. Kartu su susijusiu PKKKA tikslu „palengvinti perėjimą prie klimato kaitos poveikiui atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ateities“ tai reiškė, kad PKKKA+ įtraukė tiek prisitaikymo prie klimato kaitos, tiek klimato kaitos švelninimo veiksmus pažeidžiamose šalyse, išskyrus MBSV ir MIŠ, ir padėjo įgyvendinti nacionalinius klimato srities įsipareigojimus, pavyzdžiui, nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus (NDC) arba nacionalinius prisitaikymo planus (NPP). Pavyzdžiui, Brazilija pasinaudojo tvarių žemės ūkio ir maisto produktų sistemų ir tvaraus kraštovaizdžio programomis, kurios teikia didelę papildomą prisitaikymo ir poveikio švelninimo naudą. Poveikio švelninimo įtraukimas į reikalavimus atitinkančią veiklą buvo pagrįstas gausėjant moksliniais įrodymais, patvirtinančiais poreikį kuo anksčiau sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, kad būtų galima sumažinti būsimas prisitaikymo išlaidas, taip pat išvengti nuostolių ir žalos.

Antra, atsižvelgdama į tai, kad PKKKA+ finansavimas negalėjo pasiekti visų MIŠ, kurios yra labai pažeidžiamos klimato kaitos poveikio, Komisija patikslina, kad taip yra dėl keturių konkrečių priežasčių, be kita ko:

- a. PKKKA+ skirtas ribotas finansavimas reiškė, kad teko pasirinkti šalis, be kita ko, atsižvelgiant į galimybę klimato politikos veiksmus konkrečiose šalyse finansuoti pagal kitas priemones ar programas ir tokio finansavimo veiksmingumą;
- b. tai, kad tokių šalių orientacinėse daugiametėse programose (ODP) klimato kaita dažnai nebuvo įvardyta kaip prioritetas, apribojo galimybę šiuo kanalu skirti finansavimą klimato politikos veiksmams. ES bendradarbiavimo su šalimis partnerėmis prioritetai išdėstyti ODP. Tokie prioritetai nustatomi remiantis šalių partnerių atsakomybės principu ir rengiami po išsamių konsultacijų ir politinio dialogo su visais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant nacionalines ir vietos valdžios institucijas, pilietinę visuomenę ir kitus paramos teikėjus;
- c. tai, kad teikiama parama iš kitų paramos teikėjų ar regioninių programų, įskaitant paramą pagal PKKKA+ AKR vidaus komponentą, nebūtų pateisinusi papildomo PKKKA+ dvišalio finansavimo teikimo;
- d. tam tikrais atvejais dėl politinio ir institucinio nestabilumo ir (arba) dėl saugumo priežasčių ES bendradarbiavimas turėjo būti nukreiptas į kitus prioritetus. Tai visų pirma pasakytina apie nestabilias valstybes arba šalis, kuriose vyksta konfliktas, ir šalis po konflikto, pavyzdžiui, Afganistaną, Jemeną, Somalį ir Centrinės Afrikos Respubliką, kurių vystymosi prioritetai buvo orientuoti į labiau trumpalaikius pagalbos poreikius, pavyzdžiui, atstatymą, ekonomikos atgaivinimą, taikos stiprinimą ir humanitarinę pagalbą.

Trečia, kai kurios mažiau pažeidžiamos šalys (daugiausia MBSV) antrajame etape gavo papildomą finansavimą ankstesnei arba jau vykdomai veiklai, kad būtų prisidėta prie pirmajame etape pasiektų rezultatų gerinimo. Tokiu būdu Komisija siekė dviejų PKKKA+ ramsčių tikslų⁸. Be to, Komisija norėtų pakartoti, kad šalys, kurioms turėtų būti teikiama parama, buvo atrenkamos ne tik pagal pažeidžiamumo indeksus, bet ir pagal kitus kriterijus, pavyzdžiui, pateikto prašymo kokybę ir atitinkamų šalies valdžios institucijų ir (arba) ES delegacijos patvirtinimus, šalies ir ES dialogo klimato kaitos klausimais padėtį; politinius veiksmus, pavyzdžiui, strateginį ir (arba) tvirtesnę bendradarbiavimą su tam tikromis šalimis; šalies vaidmenį UNFCCC derybose ir įsipareigojimą įgyvendinti konvencijoje numatytus procesus, taip pat pastangas įgyvendinant susijusius įsipareigojimus.

⁸ 1 ramstis – dialogo skatinimas ir dalijimasis žiniomis. 2 ramstis – techninės ir finansinės paramos teikimas prisitaikymo, poveikio švelninimo ir nelaimių rizikos mažinimo priemonėms.

3. PKKKA+ iniciatyvos matomumas ir informuotumas apie ją

Pirmajame PKKKA+ iniciatyvos etape komunikacijos ir matomumo didinimo veikla daugiausia buvo vykdoma internetu. Antrajame PKKKA+ etape daugiau dėmesio skirta privalomam žinių valdymo ir komunikacijos vaidmeniui. Buvo siekiama sukurti tvirtą žinių bazę, kurioje būtų sukaupta patirties ir praktinių priemonių, skirtų šalių partnerių nacionalinei klimato politikai ir programoms remti ir stiprinti; informuotumui, dalijimuisi informacija, tinklaveikai ir matomumui visais lygmenimis didinti.

Kalbant apie šalių partnerių informuotumo apie PKKKA+ iniciatyvą⁹ lygį, Komisija norėtų pabrėžti, kad plataus masto, užsitęsusi daugiašalė komunikacijos kampanija, kuria siekiama didinti informuotumą apie konkrečią programą, yra sudėtinga ir brangi, ir atkreipti dėmesį į galimą ribotą tokių pastangų ekonominį efektyvumą. Vis dėlto informavimo apie PKKKA+ veikla buvo plataus masto. Siekdamas, kad ši veikla būtų plačiau žinoma, PKKKA+ paskelbė daugybę ataskaitų ir periodinių leidinių. Pavyzdžiui, „Capacity4dev“ saugykloje¹⁰ saugoma 380 leidinių ir nuolat rengiama daugiau kaip 100 naujienlaiškių, kurie pasiekia 5 000 prenumeratorių auditoriją. Interneto svetainė www.gcca.eu kaip ir atitinkamas „YouTube“ kanalas, yra išsamiai atlikto darbo saugykla¹¹. Tą pačią funkciją atlieka PKKKA+ AKR vidaus komponento interneto svetainė (www.intraacpgccaplus.org), kurioje yra specialus žinių valdymo skyrius.

PKKKA+ taip pat surengė pasaulines ir regionines konferencijas, kad pasidalytų patirtimi ir kauptų žinias, visų pirma kiekvienoje UNFCCC COP šalių konferencijoje vykusiuose papildomuose renginiuose¹². Informuotumo apie iniciatyvą didinimo veikla taip pat buvo vykdoma daugelyje forumų, įskaitant AKR vidaus regioninių ekonominių organizacijų konferencijas ar regionines konferencijas, pavyzdžiui, 2019 m. Ruandoje vykusią konferenciją, kurioje bendradarbiavimas su Tarptautine gamtos apsaugos sąjunga (IUCN) lėmė didelį regioninį iniciatyvos matomumą. Ši tendencija nuo COVID-19 pandemijos pradžios 2020 m. sumažėjo.

Informuotumo didinimas buvo kelių PKKKA+ programų komponentas, o per iniciatyvos gyvavimo ciklą daugiau kaip 50 šalių buvo surengta per 20 informuotumo didinimo kampanijų. Todėl šalys partnerės, kuriose įgyvendinama PKKKA+, žino apie šią iniciatyvą, o PKKKA+ iniciatyva buvo panaudota politiniam dialogui su šalimis partnerėmis ir regioninėmis organizacijomis intensyviai. PKKKA+ paramos priemonės taip pat prisidėjo prie bendradarbiavimo organizuojant renginius, o PKKKA+ Pasaulinė paramos priemonė yra susijusi su AKR vidaus komponentu¹³).

Siekiant padidinti informuotumą apie šią iniciatyvą šalyse, kuriose atskiriems PKKKA+ veiksams skirtas komunikacijos ir matomumo didinimo biudžetas yra ribotas, taip pat buvo sutelktos ES delegacijos, Komisijos būstinės ir PKKKA+ priemonės. Pavyzdžiui, PKKKA+ paramos priemonė padėjo suinteresuotiesiems subjektams Mianmare parengti nacionalinę komunikacijos strategiją, kuri turėjo teigiamos įtakos klimato kaitos integravimui į nacionalinę politiką. Tokios veiklos aprėptis būtų buvusi didesnė, jei būtų sukurta sinergija su nacionalinėmis ir (arba) subnacionalinėmis

⁹Žr. Audito Rūmų pastabas šiose dalyse: VIII, 45, 54–56, 73.

¹⁰<https://europa.eu/capacity4dev/gcca-community/documents>

¹¹ <https://www.youtube.com/@GCCACommunity>

¹² Žr., pavyzdžiui, <https://www.gcca.eu/multimedia/why-nature-based-solutions-are-crucial-climate-and-resilience-eu-gccacop26-side-event>.

¹³ <https://www.gcca.eu/services/gcca-intra-acp>

vyriausybėmis ir suinteresuotaisiais subjektais, susijusiais su PKKKA+ projektais, o tai ne visada pavykdavo.

Komisija mano, kad dėl personalo kaitos ES delegacijose, atitinkamų šalių partnerių vyriausybių departamentuose ir suinteresuotųjų subjektų organizacijose galėjo būti prarasta institucinė atmintis, taigi ir informuotumas apie PKKKA+, ypač tose šalyse, kuriose ankstyvuoju PKKKA pirmojo etapo metu buvo atlikta tik viena intervencija. Be to, šioje srityje dirbantys valstybių narių plėtros agentūrų specialistai turi daugiau žinių apie iniciatyvą, palyginti su nuolatinėse atstovybėse Briuselyje dirbančiais specialistais.

Apibendrinant galima teigti, kad bendro informuotumo apie PKKKA+ iniciatyvą vertinimas yra sudėtingas klausimas, susijęs bent su dviem veiksniais. Viena vertus, dėl šios daugiašalės decentralizuotos programos pobūdžio kyla sunkumų, susijusių su nuosekliu ir vienodu paramos gavėjų supratimu apie programos veiksmus. Kita vertus, dėl kelių priežasčių (kiekybiškai neapibrėžiami žmonių tarpusavio ryšiai ir bendravimas, šalių partnerių oficialiais kanalais vykdomos reklamos veiklos visapusiškos kontrolės stoka, ribotas daugelio paramos gavėjų naudojimas socialine žiniasklaida, ribotas biudžetas ir (arba) komunikacijos srityje dirbantis personalas, dažna darbuotojų kaita, įgyvendintojai ne visada nurodo paramos teikėjus ir pan.) daugeliu atveju informuotumo ir matomumo didinimo poveikis nėra nuosekliai registruojamas ar vertinamas.

III. KOMISIJOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ REKOMENDACIJAS

1. 1 rekomendacija. Daugiausia dėmesio skirti tiems, kuriuos klimato kaita paveikė labiausiai

(Tikslinė įgyvendinimo data: nuo 2024 m. sausio mėn. finansuojami veiksmai.)

Finansuodama kovos su klimato kaita veiksmus besivystančiose šalyse, Komisija turėtų:

a) atrinkti rodiklius, bazines ir galutines vertes veiklos rezultatams įvertinti

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir ją įgyvendins pagal KVTBP „Globali Europa“ veiklos rezultatų stebėsenos sistemą (GEPMS). GEPMS yra veiklos rezultatų stebėsenos sistema, pagrįsta įvairiais metodiniais elementais, įskaitant: i) organizacijos rodiklių, pagal kuriuos raginama teikti visų programų ataskaitas (KVTBP „Globali Europa“ rezultatų sistema (GERF) ir kurie kasmet skelbiami, be kita ko, siekiant teikti KVTBP „Globali Europa“ pažangos ataskaitas, rinkinio nustatymą; ii) loginių sistemų ir jų rodiklių, kaip pagrindinio rezultatų ataskaitų teikimo įrankio, naudojimą ir iii) sektorių ir teminių pagrindinių rodiklių, kuriuos galima pasirinkti ir įtraukti į logines sistemas, apibrėžtį (taip pat žr. SWD(2022) 22 *final*). Praktiškai ši sistema šiuo metu diegiama visoje organizacijoje naudojant naują IT sistemą (OPSYS) ir bus pirmą kartą įdiegta 2023 m. sausio mėn.

b) atsižvelgiant į kiekvienos šalies aplinkybes, nustatyti plataus užmojo tikslus dėl moterų, kurios gauna tiesioginę naudą iš veiksmų, dalies ir daugiau dėmesio skirti skurdžiausiems namų ūkiams

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Kalbant apie lyčių lygybės tikslą, Komisija jį įgyvendins pagal 2021–2025 m. ES lyčių lygybės veiksmų planą (LLVP). 2021–2025 m. LLVP reikalaujama, kad iki 2025 m. lyčių aspektas būtų svarbus arba pagrindinis 85 % visų naujų išorės veiksmų tikslas (G1 ir G2 lyčių lygybės politikos rodikliai pagal EBPO Paramos vystymuisi komiteto lyčių lygybės politikos rodiklį) ir kad lyčių lygybė būtų pagrindinis bent 5 % jos naujųjų išorės veiksmų programų tikslas (G2 rodiklis). Tai yra daugiau nei užtikrinimas, kad tam tikra procentinė dalis moterų gautų tiesioginės naudos iš veiksmų. Vykdamas veiksmus, kurių svarbus tikslas yra lyčių lygybė (pagal G1 rodiklį), reikia užtikrinti, kad:

- būtų atliekama projekto ir (arba) programos lyčių aspekto analizė, o šios analizės išvados būtų remiamasi rengiant programą;
- būtų bent vienas rezultatas arba rodiklis, konkrečiai susijęs su lyčių lygybės gerinimu;
- prireikus rezultatai ir (arba) rodikliai būtų suskirstomi pagal lytį;
- būtų įsipareigojama stebėti lyčių lygybės rezultatus, pasiektus įgyvendinant programą, ir apie juos pranešti vertinant programą.

Veiksmų, kurių svarbus tikslas yra lyčių lygybė, skaičius per pastaruosius 10 metų nuo pirmojo ES lyčių lygybės veiksmų plano priėmimo nuolat didėjo. Iš 2022 m. ES išorės veiksmų priemonių

įgyvendinimo¹⁴ matyti, kad 70 % visų 2021 m. priimtų programų lyčių lygybė buvo svarbus arba pagrindinis tikslas.

Įgyvendinant Kovos su nelygybe veiksmų planą ir (arba) naudojant nelygybės rodiklį, daugiau dėmesio bus skiriama skurdžiausiems namų ūkiams, priklausomai nuo duomenų prieinamumo šalies lygmeniu.

c) įgyvendinant nuoseklius veiksmus, pagerinti gebėjimų stiprinimo ir kitos veiklos pusiausvyrą, kad būtų galima padidinti konkretesnių prisitaikymo veiksmų, kuriais būtų pasiekta daugiau žmonių, tiesiogiai nukentėjusių nuo klimato kaitos poveikio, mastą

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Ne visos besivystančios šalys turi pakankamai gebėjimų spręsti daugelį su klimato kaita susijusių problemų, ypač prisitaikymo srityje. Todėl pakankami instituciniai gebėjimai šalyse partnerėse yra būtina konkrečių prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmų įgyvendinimo sąlyga. Šis klausimas taip pat pabrėžiamas MIŠ ir MBSV techniniuose poreikių vertinimuose¹⁵, nacionaliniu lygmeniu nustatytuose įpareigojančiuose veiksmuose ir nacionaliniuose prisitaikymo planuose (NPP) ir pakartojami dažnai teikiant prašymus stiprinti gebėjimus ir teikti techninę pagalbą pagal UNFCCC technologijų mechanizmą¹⁶. Siekiant atsižvelgti į šią tikrovę, Paryžiaus susitarime daug dėmesio skiriama su klimato kaita susijusiam besivystančių šalių gebėjimų stiprinimui ir reikalaujama, kad išsivysčiusios šalys didintų paramą gebėjimų stiprinimo veiksams besivystančiose šalyse. Todėl gebėjimų stiprinimas ir toliau bus svarbi būsimos ES paramos klimato politikos srityje dalis. Be to, gebėjimų stiprinimui pagal tam tikrą veiksmą skiriamos paramos dalis gali būti koreguojama siekiant padidinti prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmų mastą, atsižvelgiant į paties veiksmo pobūdį, geografinę aprėptį, paramos gavėjų poreikius ir įgytą patirtį.

2. 2 rekomendacija. Į įgytą patirtį atsižvelgti rengiant būsimas pasaulines vystymosi iniciatyvas

(Tikslinė įgyvendinimo data: nuo 2024 m. sausio mėn. finansuojamos kitos iniciatyvos.)

Rengdama būsimas pasaulines vystymosi iniciatyvas Komisija turėtų atsižvelgti į Pasaulinio kovos su klimato kaita aljanso patirtį, ir visų pirma ji turėtų:

a) persvarstyti tikslus, jei įgyvendinimo metu paaiškėja, kad nėra pakankamai lėšų

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir, atsižvelgdama į pasaulines Europos komandos iniciatyvas, įtrauks šį klausimą į atnaujintas Europos komandos iniciatyvų metodines gaires.

b) strategiškai paskirstyti finansavimą, taikant objektyvius kriterijus, kuriais taip pat atsižvelgiama į finansinę paramą tam pačiam sektoriui, kurią šalys partnerės gauna iš kitų šaltinių

¹⁴ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai 2022 m. metinė ataskaita dėl Europos Sąjungos išorės veiksmų priemonių įgyvendinimo 2021 m., COM/2022/578 *final*.

¹⁵ <https://unfccc.int/ttclear/tna>

¹⁶ <https://unfccc.int/ttclear/support/technology-mechanism.html>

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir ją įgyvendins kuo labiau taikydama KVTBP „Globali Europa“ geografinį metodą. Komisija taip pat norėtų pabrėžti, kad bus kuo labiau atsižvelgiama į sinergijos galimybes, taip pat ir su kitais paramos teikėjais.

c) sistemingai analizuoti ir dokumentuoti į biudžetą įtrauktų veiksmų išlaidų pagrįstumą

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Nors yra įdiegta į biudžetą įtrauktų veiksmų išlaidų analizės sistema, Komisija sugriežtins taikytinas gaires ir nurodymus, visų pirma susijusius su šio vertinimo dokumentavimu.

Vis dėlto Komisija pabrėžia, kad, nors pagal reguliavimo sistemą aiškiai reikalaujama, kad išlaidos būtų pagrįstos ir kad būtų pripažintos tinkamomis finansuoti, atitiktų patikimo finansų valdymo principą, vienai veiklai skirta personalo išlaidų dalis arba sumos turi būti vertinamos atsižvelgiant į veiksmo tikslus ir aplinkybes, kuriomis jis įgyvendinamas.

d) skatinti bendrą informuotumą apie iniciatyvą vykdant komunikacijos veiklą, skirtą pagalbą gaunančioms šalims ir potencialiems paramos teikėjams

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Naujosiose 2022 m. išorės veiksmų komunikacijos ir matomumo gairėse konkreitiems projektams ir (arba) programoms skirti komunikacijos kanalai – interneto svetainės, socialinės žiniasklaidos paskyros, naujienlaiškiai ir pan. – iš esmės nėra leidžiami, nebent jų kūrimą ar tvarkymą galima konkrečiai ir įtikinamai pagrįsti. Komunikacijos veikla, susijusi su būsimomis pavyzdinėmis pasaulinio vystymosi iniciatyvomis, bus vykdoma laikantis strategiškesnio ir tikslingesnio požiūrio, įgyvendinamo pagal KVTBP „Globali Europa“. Taikant šį požiūrį, pagal kurį nuo partnerių įgyvendinamos komunikacijos apie atskirus projektus pereinama prie labiau konsoliduoto požiūrio, kuriuo vadovaujasi ES delegacijos ir Komisijos būstinė, daugiausia dėmesio bus skiriama pagrindiniams ES prioritetams, visų pirma nustatytiems 2021 m. strategijoje „Global Gateway“. Šis požiūris, kuriuo siekiama užtikrinti informuotumą apie ES, jos supratimą ir suvokimą tiek ES, tiek šalyse partnerėse, atitinka mūsų tvarių investicijų mastą ir apimtį, sutelkiant dėmesį į duomenimis grindžiamą politinę ir viešąją komunikacijos veiklą, skirtą poveikiui užtikrinti. Todėl komunikatas dėl pavyzdinių pasaulinių iniciatyvų, suderintų su šiais pagrindiniais prioritetais, bus įtrauktas į platesnę komunikacijos strategiją pasauliniu, regioniniu ir šalies lygmenimis, pavyzdžiui, naudojantis pripažintais institucinio informavimo kanalais (interneto svetainėmis, socialine žiniasklaida ir pan.) ir užmezgant atitinkamus partnerystės su pagrindiniais nuomonės formuotojais ryšius.